

Kulatý stůl na téma

Vytváříme nový domov: Domov Jeřabina

Život v ústavu je hendikep.

Datum a místo konání:

7. března 2012

Freskový sál Muzea Vysočiny
Masarykovo náměstí 12
PELHŘIMOV

Projekt Podpora transformace sociálních služeb

Transformace je změna velkokapacitní ústavní služby pro lidi s postižením na bydlení a podporu v běžném prostředí. Lidé s postižením díky transformaci přecházejí z velkých ústavů do bytů či rodinných domů v běžné zástavbě a žijí způsobem života, který je obvyklý pro jejich vrstevníky.

S náležitou podporou mohou lidé s postižením žít v běžných domácnostech, převzít odpovědnost za svůj život a zvládat péči o sebe a domácnost tak, jak to dělají ti, kdo v ústavech nežijí. Mohou chodit do zaměstnání, pěstovat své záliby nebo se stýkat s přáteli z okolí. Není důvod, aby svůj život trávili ve velkokapacitní instituci, která je v těchto činnostech omezuje.

Cílem projektu je podpořit přechod lidí s postižením z velkokapacitních ústavních služeb do bydlení a služeb v běžném prostředí.

Projekt realizuje odbor sociálních služeb a sociální práce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

Projektu se účastní 32 ústavních zařízení z celé ČR, která poskytují služby cca 3 800 lidem s postižením. Na projektu spolupracují všechny kraje České republiky (Hlavní město Praha se vzhledem k podmínkám Evropského sociálního fondu účastní vybraných aktivit).

Součástí projektu je také Národní centrum podpory transformace sociálních služeb, které vzdělává a podporuje účastníky transformačního procesu.

Projekt přispívá k plnění *Koncepce podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti*, která byla přijata usnesením vlády České republiky č. 127 dne 21. února 2007.

Projekt je financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Více o projektu: <http://www.mpsv.cz/cs/7058>

Změny v zajištění pobytových sociálních služeb pro lidi s postižením v Kraji Vysočina

Kraj Vysočina zřizuje sedm pobytových zařízení poskytujících sociální služby osobám se zdravotním postižením. Kapacita pobytových služeb pro tuto cílovou skupinu v celém kraji je 655 lůžek pro děti, mládež a dospělé. Většina zařízení sídlí v okrajových lokalitách kraje v nevyhovujících velkých objektech s nedostatečným materiálně technickým vybavením. Kraj Vysočina má neúplnou síť sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, některé služby v kraji zcela chybí nebo je jejich pokrytí nedostatečné.

„Často přemýšlím nad tím, jak lidem zprostředkovat, co to znamená žít v ústavu a proč se snažíme změnit léta zavedený způsob péče o zdravotně postižené spoluobčany. Snažím se najít nějaké výstižné přirovnání.

Komu z nás by se například chtělo zůstat doživotním hostem horského hotelu s nedostatkem sprch a toalet, s jídelnou a velkou společenskou místností, ve kterém bychom žili na pokoji s dalšími cizími hosty, daleko od rodiny a původních přátel? Stalo by se takové místo naším domovem?“

Mgr. Jiří Bína

*vedoucí oddělení sociálních služeb
odbor sociálních věcí
Krajský úřad Kraje Vysočina.*

Kraj Vysočina jako zřizovatel pobytových služeb vnímá dlouhodobou neudržitelnost nastaveného systému, přihlásil se proto aktivně k podpoře procesu transformace bývalých ústavů sociální péče. Hlavním cílem této podpory je začlenění spoluobčanů se zdravotním postižením do života ve společnosti. Znamená to přeměnit současná pobytová zařízení umístěná převážně v těžko dostupných částech kraje v alternativní pobytové služby, díky kterým dojde k zasiťování služeb na lokální i regionální úrovni. Dojde tak k větší provázanosti a dostupnosti pobytových, ambulantních a terénních služeb. Krajská koncepce směřuje k systematické podpoře potřeb lidí s postižením a jejich rodin. V pilotním projektu transformace jsou v Kraji Vysočina zařazena čtyři zařízení.

Domov bez zámku se sídlem v Náměšti nad Oslavou původní ústav v zámku v Jinošově opustil na pod-

zim roku 2010 a v procesu transformace je nejdál. Sociální služby chráněné bydlení a domov pro osoby se zdravotním postižením jsou poskytovány v pronajatých domech a v bytech v Náměšti nad Oslavou a v okolí.

Z prostředků Integrovaného operačního programu byla zahájena výstavba centra denních aktivit a rodinných domů v Náměšti nad Oslavou a ve Velké Bíteši. Zpracovány a předloženy byly další návazné projekty řešící bydlení pro ostatní klienty Domova bez zámku.

Domov Jeřabina v Těchobuzi je druhým zařízením, u kterého se počítá s úplným opuštěním původního areálu. Zámek, ve kterém je v současnosti služba provozována, je umístěn v malé obci s obtížnou dopravní dostupností a nulovou infrastrukturou služeb. Historická budova zámku je bariérová, pro poskytování pobytové služby lidem s postižením nevyhovující. Případná rekonstrukce objektu by si vyžádala vyšší náklady než plánované opuštění zámku a výstavba nových domácností.

pokračování na str. 3

pokračování ze str. 2

Kraj Vysočina podal první z plánovaných projektových žádostí o čerpání prostředků z Integrovaného operačního programu, díky kterým budou vybudovány rodinné domky, zázemí sociálně terapeutických dílen a denní stacionář. Změní se nabídka sociálních služeb v okrese Pelhřimov, která bude dlouhodobě zachována.

Ústav sociální péče Křižanov projde tzv. částečnou transformací i vzhledem k tomu, jak náročné je uskutečnění změn v Domově bez zámku a v Domově Jeřabina.

V ústavu v Křižanově dojde ke snížení počtu klientů žijících na zámku a k humanizaci služeb. Plánován je pronájem bytů nebo domů chráněného bydlení pro klienty vyžadující pouze nízkou míru podpory pracovníků a vybudování čtyř domácností rodinného typu pro klienty se střední a vysokou mírou potřebné podpory. V současnosti žije prvních šest lidí v pronajatých bytech na křižanovském sídlišti, kde je jim poskytována služba chráněného bydlení.

Posledním zařízením v projektu transformace je **Domov Háj v Ledči nad Sázavou**. Kraj Vysočina podpořil z vlastního rozpočtu opravu rodinného domu ve Světlé nad Sázavou, kam se v průběhu roku nastěhují první klienti z Domova Háje. Změny, které v zařízení probíhají, směřují zejména ke zvyšování kvality poskytovaných služeb, k využívání možností začleňování klientů do života měst a obcí a k vyhledávání příležitostí k zaměstnávání klientů na volném trhu práce.

Více informací naleznete:

<http://www.kr-vysocina.cz/socialni-portal.asp>

Bc. Simona Mertlová

regionální pracovnice NC v kraji Vysočina

Telefon: 739 548 466

E-mail: simona.mertlova@trass.cz

Vytváříme nový domov

Domov Jeřabina, příspěvková organizace

Domov Jeřabina, dříve ústav sociální péče pro mentálně postižené, se nachází v malé obci Těchobuz, vzdálené 9 km od Pacova. V obci žije cca 130 obyvatel. Domov Jeřabina byl zřízen jako detašované pracoviště Diagnostického ústavu v Černovicích v roce 1969. Od roku 2004 je zřizovatelem Kraj Vysočina.

V současné době Domov poskytuje služby domova pro osoby se zdravotním postižením, domova se zvláštním režimem a odlehčovací službu celkem 72 klientům. Žijí zde dospělí muži a ženy s mentálním postižením, případně jiným přidruženým postižením.

Klienti žijí převážně v dvou až pětilůžkových pokojích. Bydlení je rozděleno do různých typů domácností (dle míry nezbytné podpory). V rámci jednotlivých domácností probíhá příprava uživatelů na samostatnější život v oblasti sebeobsluhy, péče o svoji domácnost a své osobní věci. Domov Jeřabina má k dispozici i jeden rodinný dům, který je určený pro tréninkové bydlení.

Účast zařízení v projektu Podpora transformace sociálních služeb byla odsouhlasena zřizovatelem Krajem Vysočina na začátku roku 2007.

pokračování na str. 4

Domov Jeřabina, příspěvková organizace

pokračování ze str. 3

Transformací projde celé zařízení, jedná se o transformaci úplnou. Domov Jeřabina zcela opustí současné prostory zámku a přilehlých budov. Plánovaná kapacita domova po transformaci je 72 lůžek.

Původní budova Domova Jeřabina v Těchobuzi

Služby budou poskytovány v nových a rekonstruovaných domech vybudovaných v regionu Pacovska a Pelhřimovska. V těchto lokalitách se dosud neposkytuje pobytová sociální služba pro lidi s mentálním postižením. Plánuje se výstavba 12 nových domácností, v každé domácnosti bude žít šest klientů

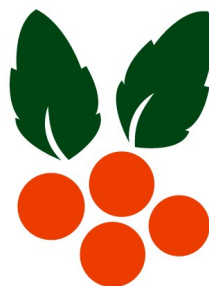
v jednolůžkových pokojích, které budou odpovídat běžným životním podmínkám.

Vzhledem k velmi nízké nabídce sociálních služeb pro občany s mentálním postižením bude vytvořeno i zázemí pro ambulantní služby (sociálně terapeutická dílna, centrum denních aktivit).

Přestěhováním do jiných lokalit tak klienti Domova Jeřabina budou mít možnost plně se zapojit do běžného života, využívat veřejné služby, docházet do zaměstnání.

Cílem projektu je vytvořit takovou síť sociálních služeb, která bude plynule a efektivně navazovat na dostupné vnější zdroje ve všech společenských oblastech a v maximální možné míře je využívat.

www.usptechobuz.cz

Domov
Jeřabina
příspěvková organizace

Časté otázky a odpovědi

Znamená transformace zrušení služeb pro lidi s postižením?

Ne, nejedná se o rušení služeb, ale o změnu podmínek a způsobu jejich poskytování. Většina lidí s postižením se z ústavů stěhuje do běžných bytů či rodinných domů, kde jim je zajištěna potřebná podpora např. formou chráněného bydlení. Využívají také denní stacionáře a další způsoby podpory.

Někteří lidé ale z ústavů odcházejí úplně?

Část současných klientů velkých ústavů se vrací ke svým rodinám nebo se stěhuje do domácností s přáteli – a pobytovou sociální službu již nepotřebují. Jsou to ti, kteří mají takové schopnosti a dovednosti, které jim umožňují vést samostatný život. Do ústavu se přitom dostali pro nedostatek jiných možností podpory.

Pokud žil člověk v ústavu dlouhá léta, jak takovou změnu zvládne?

Pro člověka, který strávil část svého života v ústavním zařízení, je určitě tato změna náročná. Proto jí předchází důkladná příprava, která obnáší jak vyhodnocení potřeb člověka, tak naplánování průběhu transformace. Součástí přípravy jsou také výběr místa budoucího bydliště, jeho návštěvy a navazování vztahů s okolím nebo rozvoj potřebných dovedností. Zkušenosti ukazují, že přes počáteční stres dochází po přestěhování ke zlepšení psychické pohody a navázání dobrých vztahů s okolím.

Podle čeho bylo 32 zařízení zapojených do projektu vybráno?

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR oslovilo kraje, které přihlášily vybraná zařízení – zohledňovala se vysoká kapacita zařízení a objektů, jejich špatný stav, izolovanost od běžného prostředí a další ukazatele.

Podle čeho jsou vybírány obce, kam se lidé z ústavů stěhují?

Cílové obce jsou vybírány podle konkrétních potřeb lidí, kteří se do nich stěhují: často se odvíjí od jejich rodinných nebo přátelských vazeb.

Spousta lidí s postižením dnes žije v rodinách a do ústavů nechce, ovšem chybí pro ně dostupná pomoc. Proč se raději nevěnujete jim, vždyť o lidi v ústavech je postaráno?

Protože život v ústavu je hendikep. Velkokapacitní instituce omezuje osobní rozvoj člověka. Každý má přitom právo na běžný život srovnatelný s vrstevníky.

Navíc, díky transformaci se zvyšuje dostupnost bydlení a podpory pro dospělé s postižením v běžném prostředí. Nově vytvořené bydlení a služby budou moci využívat také lidé, kteří nepřicházejí z ústavů. V transformaci vybudované zázemí pro služby bude obci sloužit řadu dalších let.

To ale bude stát spoustu peněz, kde je vezmete?

Vytvářet nové služby pro lidi s postižením je možné díky penězům z Integrovaného operačního programu, kde je k tomuto účelu vyhrazeno cca 1,3 mld. Kč.

Více informací: <http://www.mpsv.cz/cs/5496>

Národní centrum podpory transformace sociálních služeb

Národní centrum podpory transformace sociálních služeb pomáhá vzděláváním a metodikou 32 organizací, které umožňují lidem s postižením přejít z velkých ústavních služeb do bydlení a života v běžné společnosti. Národní centrum je součástí projektu MPSV ČR Podpora transformace sociálních služeb.

Národní centrum **podporuje zapojené organizace a kraje posílením personálních kapacit** potřebných pro zvládnutí transformačního procesu: v každé zapojené organizaci má odborného pracovníka na 0,5 úvazku a v každém zapojeném kraji pracovníka na 1,0 úvazku.

Národní centrum **vzdělává pracovníky zapojených organizací a dalších institucí podílejících se na transformaci** služeb sociální péče. Zajišťuje čtyři vícedenní vzdělávací programy a řadu jednorázových seminářů a workshopů, které přispívají ke sdílení zkušeností a informací nezbytných pro úspěšný průběh transformace.

Národní centrum **poskytuje konzultace a metodickou podporu** při tvorbě transformačních plánů a investičních projektů, které umožňují praktickou realizaci transformace.

Národní centrum **vytváří analytické a metodické nástroje**, které reflektují dosavadní průběh transformace a přispívají k jeho pokračování i pro další lidi s postižením, které žijí ve velkokapacitních institucích.

Národní centrum **informuje o transformačním procesu a podporuje veřejnou diskuzi o deinstitucionalizaci** služeb sociální péče.

Národní centrum zahájilo svou činnost v listopadu 2010 na základě veřejné zakázky Ministerstva práce a sociálních věcí.

Řízení, personální zajištění a realizaci řady konkrétních aktivit Národního centra zajišťuje společnost 3P Consulting. Na činnosti Národního centra se také podílejí:

- sdružení Hestia, které poskytuje supervizi zapojeným organizacím, krajům a pracovníkům MPSV a školí intervizory v zařízeních
- společnost Vzdělávací centrum pro veřejnou správu ČR, která zajišťuje některé vzdělávací aktivity
- sdružení Quip – Společnost pro změnu a společnost Akademie produktivity a inovací, které se podílejí na tvorbě analýz.

Při realizaci aktivit spolupracuje Národní centrum s řadou odborníků z dalších organizací, které se věnují transformaci sociálních služeb pro lidi s postižením. Aktivity Národního centra probíhají do března 2013. Novinky na www.facebook.com/trass.cz.

Kontakt:

Národní centrum podpory transformace sociálních služeb

3P Consulting, s.r.o.
Římská 12
120 00 Praha 2

telefon:
(+420) 739 548 469

e-mail:
info@trass.cz

web:
www.trass.cz

Facebook:

www.facebook.com/trass.cz

